

Zatvaranje galerije Duplex/10 m²

Nepodnošljiva lakoća umiranja

Nakon zatvaranja Umjetničke galerije BiH te gungule u vezi s Ars Aevijem došlo je na red gašenje i privatnih galerija

Francuski galerista s porodicom Pierre Courtin

Piše: Amer Tilkveša

Na vijest o zatvaranju Umjetničke galerije BiH najviše je bilo onih reakcija koje su to zatvaranje pozdravile, jer, zaboga, oni ništa ne rade već samo kukumavče. Treba raditi, aplicirati za projekte i sl. Sve i da nisu ništa radili, osim svog posla, kustosa, restauratora i sl., takve reakcije ne bi bile opravdane jer takva galerija i ne postoji za komercijalne svrhe, to je institucija od državnog značaja i od nje profitira država na kulturnom planu kroz zaštitu, afirmaciju i prezentaciju svog umjetničkog blaga, ali i kroz edukaciju učenika, studenata, itd. U mnogo manjoj mjeri, ali jednako licemjerno javnost se ophodi i prema problemima s kojima se susreće Ars Aevi, muzej savremene umjetnosti u vječnom nastanku.

BOSANSKA ŽABOKREČINA "U posljednje vrijeme odlučili smo pokušati izaći na internacionalno tržište, postaviti se kao galerija koja nudi bh. umjetnike na međunarodnom tržištu gdje bi se onda pokušalo prodajom radova ostvariti prihod koji dijelom ide autoru a dijelom galeriji"

Da napravimo mali otklon, da ne pričamo o velikim projektima i o velikim institucijama koje bi, kad bi same zarađivale, morale godišnje praviti ogromne količine novca od umjetnosti, i to u BiH, samo da bi opstale, a ne profitirale. Održivost je nemoguća i mnogo manjim projektima i posve privatnim inicijativama kakva je galerija Duplex/10 m². Ovo je priča Pierrea Courtina, galeriste, Francuza s mjestom boravka u Sarajevu.

Sarajevo kao izbor

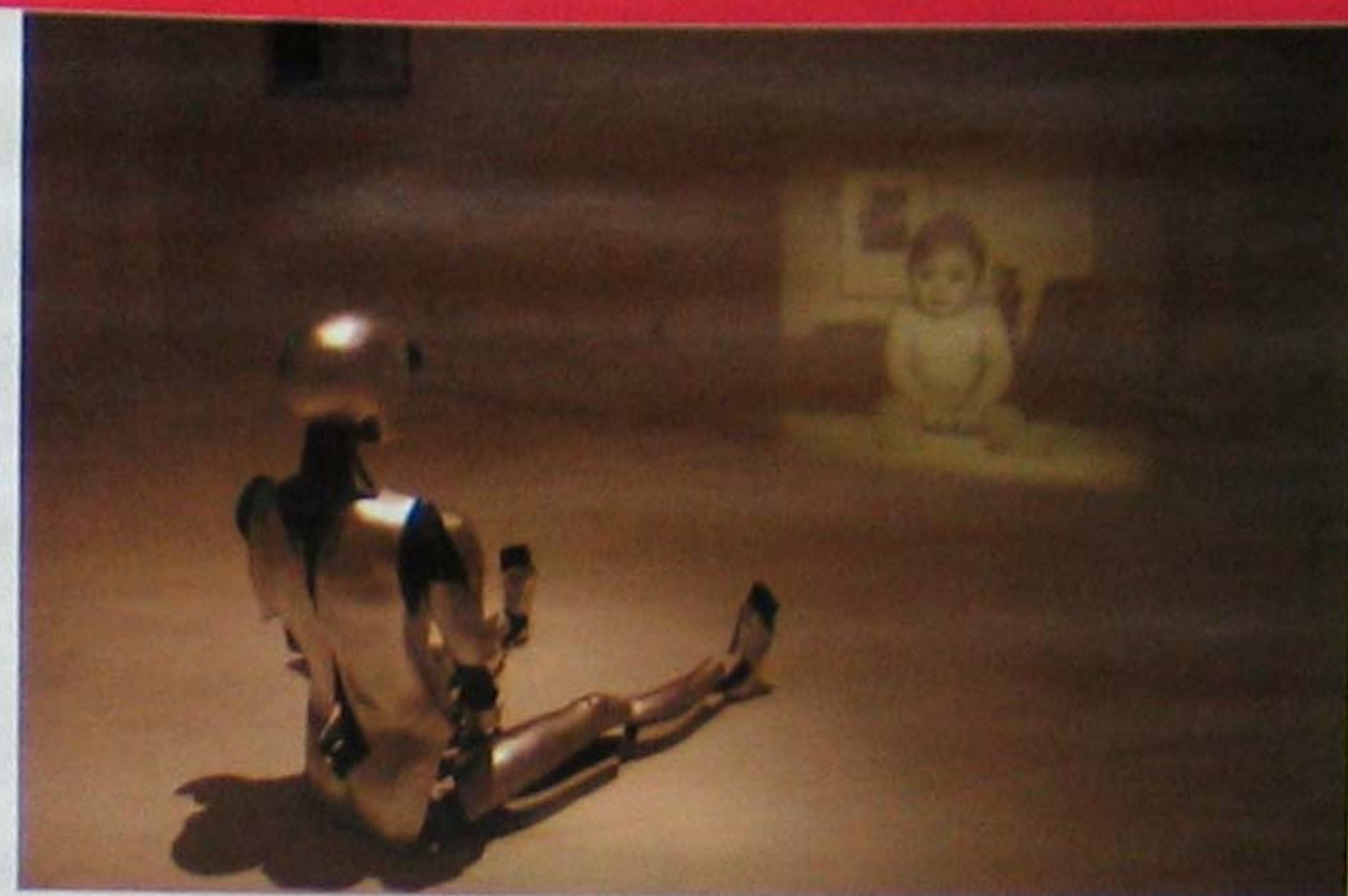
"Ovdje sam sedam godina. Došao sam preko projekta Erasmus, sa svojom suprugom, na razmjenu studenata, na ALU u Sarajevu. Upoznao sam mnoge studente preko kojih sam upoznao i sarajevsku umjetničku scenu. Zbog toga što nije bilo izložbenih prostora za savremenu umjetnost, bar ne u dovoljnoj mjeri, otkrio sam taj jedan, veličine deset metara kvadratnih, mali dakle prostor koji je i cijenom odgovarao. Svako dvije sedmice smo pravili izložbe, s ciljem da što više kvalitetnih mladih umjetnika odavde predstavimo svijetu, ali i umjetnike iz cijelog svijeta da predstavimo ovdje. Nije bilo nekih velikih planova za budućnost. Imali smo obezbjedenu egzistenciju kroz projekt Erasmus tako da smo mogli podnijeti troškove. Mislili smo, ako bi to trajalo onoliko koliko smo kroz projekt bi-

li planirali ostati u Sarajevu, bili bismo zadovoljni."

Međutim, zahvaljujući dobrom, prije svega stručnom poslovanju, ostanak je produžen. Njihov način poslovanja sastojao se od sljedećeg: "Galerija se nikad nije iznajmljivala. Kretali smo se od projekta do projekta. Sa svakim pojedinim umjetnikom smo razgovarali kako predstavljati njegovog djela najbolje uraditi, a potom bismo tražili sredstva putem projekata. Kad su strani umjetnici u pitanju, obraćali bismo se ambasada zemalja iz kojih su umjetnici dolazili ili drugim kulturnim institucijama koje imaju misiju prezentirati i afirmirati kulturu i umjetnost zemlje iz koje umjetnik dolazi. U posljednje tri godine sve veći je problem iznaći sredstva zbog krize koja je nastupila. U tom vremenu smo se bazirali na privatne donacije. Prije svega tu treba istaći Agnes B., osobu koja je u BiH poznata najviše po tome što je dizajnirala Srce Sarajeva, glavnu nagradu SFF-a. Ona je prepoznala kao vrijedno to što mi radimo i strukturno je pristupala našim projektima, u smislu zakupnine galerije, putnih troškova umjetnika, pripreme za izložbu npr., i sl." Međutim, svjetska finansijska kriza problem je za umjetnost u cijelom svijetu. I prije krize postojao je problem koji je isključivo naš: "Najveći izazov uvijek je bio nabaviti sredstva za domaće umjetnike. Drugi problem s kojim smo se suočili je nepostojanje tržišta umjetnina u BiH, od čega inače galerije žive. Tako da smo u posljednje vrijeme odlučili pokušati izaći na internacionalno tržište, postaviti se kao galerija koja nudi bh. umjetnike na međunarodnom tržištu gdje bi se onda pokušalo prodajom radova ostvariti prihod koji dijelom ide autoru a dijelom galeriji. Međutim, sad je najveći problem pronaći sredstva za takve izlaske, jer se tamo plaćaju izlaganja, tako da ćemo pokušati obratiti se nadležnim institucijama. Ako tu izostane pomoć, mi smo gotovi. Značaj takvih izlazaka je neprocjenjiv jer su oni svojevrsna provjera umjetnika. Na taj način dobijaju potvrdu na međunarodnom tržištu i tek tad mogu biti profesionalni umjetnici jer počinju da žive od toga što rade a ne po bosanskoj kraljici: "Šta radiš? 'Ja sam umjetnik' 'Pa dobro to, ali od čega živiš?'"

Pariz kao prinuda

Jednim dijelom krivac za nepostojanje tržišta, publike, te samim tim i profesionalnih umjetnika jest neprofiliranost bh. galerija. I tu je Duplex napravio značajan iskorak: "Druge galerije uglavnom iznajmljuju prostore i uglavnom nemaju kriterija pri izboru radova, dok

Postavka Daniela Premeca: I bot

Duplex nikad nije iznajmljivan, a pritom je uvijek radena temeljita selekcija. Druga stvar koja je važna za Duplex je to da smo uvijek bili otvoreni za sve medije. Bitno je da je savremeno, da je tema današnja, da je živa, da je to političko ili socijalno viđenje današnjice..." U Sarajevu je, inače, svejedno gdje si izložio, nijedna galerija nijednom umjetniku ne daje veći kredibilitet od druge, pa čak ni od obične kafane ili ulice ako se umjetnik odluči da izlaže na tim mjestima.

Od mladih umjetnika, onih stasalih iza rata, kao pozitivan primjer, prije svega zbog is-

KRITERIJI "Druge galerije uglavnom iznajmljuju prostore i uglavnom nemaju kriterija pri izboru radova, dok Duplex nikad nije iznajmljivan, a pritom je uvijek radena temeljita selekcija. Druga stvar koja je važna za Duplex je to da smo uvijek bili otvoreni za sve medije. Bitno je da je savremeno, da je tema današnja, da je živa, da je to političko ili socijalno viđenje današnjice..."

koraka na internacionalnom planu, Pierre navodi: "Dobar primjer je Adela Jušić čiju smo izložbu imali prije nekog vremena u saradnji sa Zvonom. Radi se o djelu koje je dobitnik ovogodišnje nagrade Zvono, radi se o video instalaciji. Mislim da je ona mladi umjetnik koji najviše obećava. Radi se o video umjetnosti, koja je jednako vrijedna i ovdje kao i van BiH." Takvih primjera je jako malo, a razlog tome je što se niko ne bavi brendiranjem umjetnika, izuzme li se Centar za savremenu umjetnost na čelu sa Dunjom Blažević: "Dunja je uradila velike stvari, također je dijelom zaslužna i za nagradu Zvono koja je jedina relevantna kad je savremena umjetnost u pitanju, samo ono što bi pomaklo stvari naprijed bilo bi osnivanje Muzeja savremene umjetnosti. Pored toga što može privući mnogo umjetnika, on je i finansijski isplativ.

Dobar sistem bi se sastojao od muzeja, jedne ili više asocijacija koje bi se bavile pronalženjem umjetnika, škola, i galerija koje bi prodavale umjetnost na internacionalnom tržištu. Asocijacije nalaze umjetnike čije je djelo vrijedno za muzej, kroz muzej oni dobivaju vrijednost a preko galerija tu vrijednost unovčavaju i stječu kredibilitet na internacionalnom tržištu."

Međutim, ništa od toga, barem u skorije vrijeme. Naprosto, ne postoji interes, za takvo što se sredstva ne planiraju u budžetskim proračunima, ne postoji ni dovoljno kvalifikovanog kadra, niti jedna stavka potrebna da bi se Pierreova vizija pretvorila u djelo nije u potpunosti zadovoljavajuća.

Kredibilitet stečen

Usprkos tome, on ne gubi nadu, možda baš zato što u slučaju potpunog neuspjeha ima rezervnu varijantu: "U decembru se Duplex zatvara. Trenutno postoji ideja na kojoj se ozbiljno radi, ali nije garantovano da će se realizovati. To je da se uzme još manji prostor, ali na vidljivijem mjestu, i da se radi u godini sedam-osam izložbi, kao što se to i u svijetu radi. Sarađivalo bi se sa nekih 7-8 umjetnika čiji bi se rad pokušao promovirati u inostranstvu, prodavati ih, posjećivati sajmove, organizovati art and residence programe za umjetnike, i tako. Možda je paradoks da u vrijeme kad tržište umjetnina gotovo ne postoji da se ono korak po korak počne formirati, da se stvore prvi kolekcionari. Poslije sedam godina upravljanja Duplexom konačno poznajem sve, umjetnike prije svega, ali i to kako stvari funkcionišu. Veliki je izazov, ali niko mora početi. Da budem iskren, u boljoj sam situaciji od bilo kojeg Bosanca prosječnih primanja. Ako se desi fujasko, uvijek se mogu vratiti u Francusku gdje mogu naći super angažman, pogotovo sa CV-jem iz Duplexa."

U BiH se, dakle, kredibilitet može steći, ali u njoj ne može biti prepoznat niti adekvatno vrednovan. To se uvijek dešava negdje drugo. ■

PIERRE COURTIN

Sarajevo is a little Europe!

Sarajevo je mala Evropa!

As part of this month's feature, "Expats in Sarajevo", we spoke with Pierre Courtin, a Frenchman and owner of the gallery, Duplex 100/m2. He and his family have been living in Sarajevo for nearly ten years.

The first time Pierre heard about Sarajevo was from reports about the war in BiH in the French media while he was a teenager. He made his first visit to the city on the Miljacka in 2001 as part of a four-month exchange program for art students. Three years later, he used the chance to come back to Sarajevo, and it was then that he and his girlfriend decided to stay.

He says that he thought a lot before his first visit to Sarajevo and decided not to look into the history or customs, but just to come and get to know the city based entirely on his own impressions, without any preconceived notions.

His first encounter with Sarajevo was a shock:

- Just a few hours after drinking some coffee at the Charles de Gaulle airport in Paris, I was eating *ćevapi* in Baščaršija. That was a huge difference, indeed. It was as though I had come to a totally different world, explains Pierre.

What struck him most was the city's special spirit, and he likes the fact that people have time for friends which, he says, is no longer the case back in France.

U rubrici Stranci u Sarajevu ovog mjeseca donosimo razgovor sa Francuzom Pierreom Curtinom, vlasnikom galerije Duplex 100/m2, koji sa porodicom u Sarajevu živi gotovo deset godina.

Prvi put je za Sarajevo čuo još kao tinejdžer, iz izvještaja francuskih medija o ratu u BiH. A, grad na Miljacki je prvi put posjetio 2001. godine, u sklopu razmjene studenata umjetnosti, i tada se zadržao četiri mjeseca. Tri godine kasnije, 2004. godine, iskoristio je priliku da ponovo dođe u Sarajevo i tada su on i njegova djevojka odlučili ostati.

Napominje kako je dosta razmišljao prije prvog posjeta Sarajevu, te odlučio da ne proučava ni historiju, ni običaje, već da dođe i grad upozna bez predrasuda, isključivo na osnovu vlastitih utisaka.

A, prvi susret sa Sarajevom bio je za njega šokantan.

- Samo nekoliko sati nakon što sam pio kafu na aerodromu Charles de Gaulle u Parizu, jeo sam ćevape na Baščaršiji. To je, zaista, ogromna razlika. Kao da sam došao u sasvim drugi svijet – objašnjava Pierre.

U Sarajevu ga se najviše dojmio posebni duh koji grad ima, a voli i to što ljudi imaju vremena za prijatelje, što se u

A 100M² SPACE FOR CREATIVITY

GALLERY CIRCVINETS THE NORM TO HELP ARTISTS FIND THEIR PLACE

TEXT BY MIRO ĐODIĆ /
PHOTO BY DENAR ĐODIĆ

— GALLERY DUPLEX 100M² was established in 2004 by Pierre Courtin. As an art student in Paris, he applied for the Erasmus Mundus exchange program and ended up in Bosnia and Herzegovina. Through friends and colleagues he heard complaints about the area's nonexistent art scene.

"I said OK, I am French here, and there are some French institutions and foundations, such as the French Embassy or the Andrie Malraux Centre," he said. "So I will try to talk to these people and we will see."

As a result of this first attempt, Courtin got a small sum of money and immediately found a small space for rent. It was called, early on, 10m² Gallery — a literal statement of its tiny size. The initial plan was to run the space for a year and then quit. In the end, the gallery excited for eight years before folding, only to be reborn a year later.

In 2008, 10m² Gallery opened another space, this time measuring 50 square meters over two floors. Its role was to be an extension of the first space, and it was called Duplex.

A Shaky History

From the beginning, this program, as its creator calls it, was planned to provide exhibition opportunities for artists who had no chance to show their work anywhere else. The only criteria for work to be selected by 10m² was quality. Once the Duplex space was open, younger artists saw their chances of showing work increase, because pieces by more established artists were shifted to the Duplex space and 10m² Gallery remained open to those with fewer opportunities.

But like the stories of so many art spaces, the history of 10m² was shaky. Because the gallery was financed through donations from art-oriented foundations, it could only last as long as those donations remained. In December 2011, Courtin lost all of his funding and had to close.

"At that point I felt empty, angry — actually furious," he

said, remembering that he felt "if I don't continue with my work on this, I will have to go back to France and accept any job offer, to work on anything, just to survive."

Fortunately for the art world of Bosnia and Herzegovina, the German artist Ulay saw Courtin's work as an example of the art scene developing there and suggested the creation of the book collecting, in one publication, all the work that appeared in 10m² Gallery from 2004 to 2011. Not only did Ulay provide the idea, but he was also eager to fund it almost entirely by himself. The book was unveiled at Paris's Pompidou Centre, one of the world's finest modern art museums.

Rebirth

Immediately after the book was published and promoted, the gallery received funding by France's Agnes B Foundation and reopened at a new location in Sarajevo (Cobanija 22) in July 2012. In a significant upgrade, the gallery now measured 100 square meters.

What sets this gallery apart from others is that, in Duplex 100m², there is no fee for exhibiting work. Courtin says that the idea of his program is at odds with the practice of charging for exhibitions and performances.

"I don't care if you are 18 or 80 years old," he said. "I don't care if you have only one line in your CV. If you have something to say in a form of true art, I want to help and make your work visible. The minimum I can do is promote the work in the media and have a few bottles of wine for the opening. There are numerous places that you can rent and show your work. For me that's not a right way to work. If you are an institution for art, you have to make a program. You must have a way of choosing who can exhibit or not."

Art, Money and Work

While the Agnes B Foundation covers about 50 percent of 100m²'s budget, the gallery needs to cover the other half itself. For that reason, gallery representatives are constantly engaging with art fairs and exhibitions across England, France, Germany, the U.S., and other locations worldwide.

"I try to bring Bosnian art to the world, and to be honest, mostly to the buyers," Courtin said, "because art production needs money. Artists need audio/video equipment. Artists need good colors and good canvas to produce quality art, and that requires money. So I am trying to auction their products all around the world to make that money, and also keep a percentage to maintain the gallery."

"Here we are not talking about art as a hobby," he says. "we are talking about art as any other job, daily work."

Selling instead of Soliciting

The plan is to make Duplex 100m² the first Bosnian art fair. Based on successful collaborations with other galleries in Europe and beyond, Courtin intends to make the space into an art market showcasing Bosnian or even Balkan works. If the will to make art continues at the same level it enjoys now, such a direction is unavoidable, because even though the public be-

PIERRE COURTIN, FOUNDER AND OWNER OF THE GALLERY DUPLEX 100M² HAS GENERAL, TIME INCREASED THE SIZE OF THE SPACE SINCE 2012 (OPPOSITE PAGE)

COURTIN DOES NOT CHARGE ARTISTS TO DISPLAY IN THE GALLERY IN SUPPORT OF "THEIR ART"

— "Here we are not talking about art as a hobby," Courtin says, "we are talking about art as any other job, as daily work."

THE MISSION OF DUPLEX 100M² IS TO BRING BOSNIAN ART TO THE WORLD, AND ALSO TO CONNECT ARTISTS WITH BUYERS, COURTIN SAYS.

lieves that governments will provide funding to support and culture, that situation no longer exists as it once did. For example, the Pompidou Centre's budget is financed only in part by the French government.

Duplex 100m² also tried to get support from the Bosnian government; weeks of effort resulted in little support to show. As a result, Courtin decided to focus 100m²'s energy on online sales, rather than soliciting donations.

So far, 100m² Gallery has worked with more than 100 artists during its near-decade of existence. As its general policy, it works with any artists it recognizes as having something to say, it has done exhibitions for anonymous artists as well as established names on the local and international art scene. These have included Ulay, one of the most famous artists of the world, conceptual artist Claude Leveque, and painter Chat. Local artists the gallery has supported have included Irena Kovacevic (Strasin), Ibro Hasanovic, Adela Jusic, Ne Jusa Seric-Shoba, Damir Niksic and many others. — K

Harić Đodović is a young journalist and media worker from Sarajevo, Bosnia and Herzegovina. He is a freelance journalist, board member of the European Youth Press, ONAS/BFF and editor-in-chief of "Karika," the largest youth magazine in Bosnia and Herzegovina.

ARTFORUM

On Sunday morning, I returned to the same building, a few floors down, to see Pierre Courtin, who came to Sarajevo ten years ago from Paris and stayed. He now runs the gallery Duplex/100m2, which was hosting a solo show, called “Spectre,” for one of the biennial’s more interesting artists, Ibro Hasanović. Courtin struggles on the business side—“every once in a while some stranger or diplomat comes in and buys something, otherwise it’s almost nothing”—but he has no doubt about the vitality of contemporary art as an emblem for Sarajevo’s survival as a multiethnic, religiously mixed-up city, known on old maps as the Jerusalem of Europe, or, more wincingly now, the Balkan Damascus. “If it doesn’t work here,” says Courtin in all seriousness, “then all of Europe will collapse.”

— *Kaelen Wilson-Goldie*

Left: Ars Aevi Executive Director Amila Ramović. Right: Dealer Pierre Courtin of Duplex/100m2.

Proljetni rendez-vous ART PARIS ART FAIR

Naši umjetnici u Grand Palais

Na ovom velikom međunarodnom umjetničkom vašaru predstavile su se 144 svjetske galerije iz 20 zemalja

(Specijalno za Oslobođenje)

Najveća i najprestižnija galerija u Parizu, izgrađena u čast Univerzalne izložbe 1900. ili čuvena Grand Palais - i u kojoj su izlagali najveći i mrtvi i živi umjetnici svijeta, od 28. marta do 1. aprila ugostila je svjetske galerije savremene umjetnosti pod nazivom Art Paris Art Fair.

Ovogodišnji proljetni susret dao je čast Rusiji kao centralnom događaju, predlažući otvoriča na ruskoj umjetničkoj sceni.

Na ovom velikom međunarodnom umjetničkom vašaru predstavile su se 144 svjetske galerije iz 20 zemalja. Novina ovogodišnjeg rendez-vousa je lansiranje i jednog novog sektora nazvanog Promess, posvećenog mladim galerijama kao i jedne knjižare Art Books - Artcurial, prostor posvećen knjigama iz umjetnosti i umjetnicima.

Također, organizovan je i niz konferencija. U okviru ovog novog sektora posvećenim mladim i dosad neafirmisanim galerijama, koje dosad nikad nisu izlagale u

Grand Palais predstavila se i Galerija Duplex 10m2 iz Sarajeva, čiji je vlasnik Pierre Courtin. Tri bh. umjetnika su tako imala čast da se predstave pariškoj respektabilnoj publici: Radenko Milak iz Banje Luke, Milomir Kovačević Strašni i Adela Jusić iz Sarajeva.

Sjećanja

Poslije sedam godina djelovanja u Sarajevu, Galerija od deset kvadratnih metara, Duplex 10m2 koja je za taj period uspješno organizovati čak 180 izložbi,

Kroz slikarski umjetnički izraz Radenka Milaka fotografija Rona Haviva

Videozapis Adele Jusić "Snajperist"

Pierre Courtin predstavio rad sarajevske Galerije Duplex u Grand Palaisu

Milomir Kovačević Strašni se predstavio ciklusom portreta Josipa Broza Tita

od prošle godine se proširila i spojila sa centrom umjetnosti Duplex10m2 u galeriji Duplex 10m2. I prostor i djelovanje galerije je prošireno te trenutno obuhvata i produkciju i izložbe, promociju

bh. umjetničke scene i šire umjetnosti na Balkanu te razmjenu projekata na međunarodnoj sceni.

Duplex 10m2, u svom novom nazivu, nastupio je na ovogodišnjoj izložbi, u saradnji sa svojom

agencijom u Parizu te uz podršku Fondacije Agnes B. sa navedena tri umjetnika, sa tri različita medija - video (Adela Jusić), slikarstvo (Radenko Milak), te fotografija (Milomir Kovačević Strašni) oko jedinstvene teme sjećanja (Memoire).

Fotografija čuvenog američkog fotoreportera Rona Haviva napravljena prvih dana rata 1992. u Bijeljini, a koja pokazuje kako jedan policajac paravojne formacije udara nogama ženu, fotografija koja je šokirala svijet, tema je koju obrađuje Radenko Milak kroz slikarski umjetnički izraz i ponavljanje iste slike uzima kao vlastito pročišćenje. Uz ponavljanje istog motiva, on oživljava to strašno sjećanje, zločinački čin, koji otkriva uzroke rata, etničko čišćenje učinjeno u ime njegovog naroda. To je lična katarza kroz ovu scenu te konfrontacija sa počinjenim zločinima.

Širina ovog gesta mladog umjetnika je tim veća što većina još nije u stanju da se suoči sa činjenicom da su zločini počinjeni u njihovo ime, tj. u ime njihovog naroda.

Videozapis Adele Jusić "Snajperist" stavlja u pitanje poziciju žrtve i očevo heroizam. Jednostavnim, ali vrlo dirljivim izrazom, crtajući crveni krug koji se potom pretiče u lik njenog oca otkriva se tragedija bosanskog vojnika, snajperiste, koji biva ubijen hicem u oko od snajpera sa suprotne strane.

Kao podloga ovom zapisu služi očevo dnevnik, otkriven neposredno pred njegovu pogibiju, u kojem je bilježio broj vojnika, koje je ubio tokom svoje misije, kao i njegova posljednja fotografija.

O bh. sceni

Milomir Kovačević Strašni se predstavio ciklusom portreta Josipa Broza Tita, kojim evocira sjećanje na Titovo doba, na svoje djetinjstvo i mladost, u kojem su sve javne ustanove bile ukrašene njegovim portretima, i koje su preživjele, oskrnavljene i u ratu, a neke i nedimute i poslije njega. Tito je bio simbol jedinstva naroda, a sad su njegovi portreti nijemi svjedoci tragedije.

U Grand Palais je također održa-

na konferencija "Sarajevo u srcu Evrope", na kojoj su se predstavili Milomir Kovačević i Radenko Milak (Adela Jusić nije prisustvovala izložbi u Parizu), kao i vlasnik Galerije Pierre Courtin, mladi entuzijasta, čijom zaslugom su se bh. autori i predstavili u Grand Palais. On je govorio o Galeriji Duplex 10m2, o svom sarajevskom iskustvu i radu sa mladim umjetnicima. Činjenica da je u tako kratkom periodu Galerija napravila impozantan rezultat od 180 izložbi pokazuje koliko je potrebna scena, mladih neafirmisanih umjetnika da pronađu načina za prezentaciju njihovog stvaralaštva. I naravno, koliko je važna mogućnost njihovog predstavljanja i na svjetskoj sceni.

Konferenciju je otvorio ratni reporter, dugogodišnji dopisnik Le Monda iz Sarajeva Remy Ourdan te publici prikazane fotografije iz njegove knjige BOSNIA (1992-1995), čuvenih svjetskih fotoreportera, a koja je izašla povodom 20. godišnjice rata u BiH.

Zdenka BRAJKOVIĆ

Top 10 des stands d'Art Paris Art Fair

Email Imprimer Facebook 30 Twitter 14 +9 1

Photo : Juliette Soulez / Courtesy André Simeans Gallery

Une sculpture en matériaux recyclés de Folkert de Jong

Par Juliette Soulez

Publié: 02 Avril 2013

Haut de Page 1 Parmi les 144 galeries venues principalement d'Europe, ARTINFO en a sélectionné 10 qui avec des œuvres choisies et particulièrement importantes se démarquaient :

Ton peut d'emblée dire qu'il y a peu de surprise par rapport à ce que l'on pouvait imaginer de la foire. De Séoul à Sarajevo, en passant par Paris, voici le top 10 des stands d'Art Paris Art Fair.

Pour voir les stands, cliquez sur le [diaporama](#).

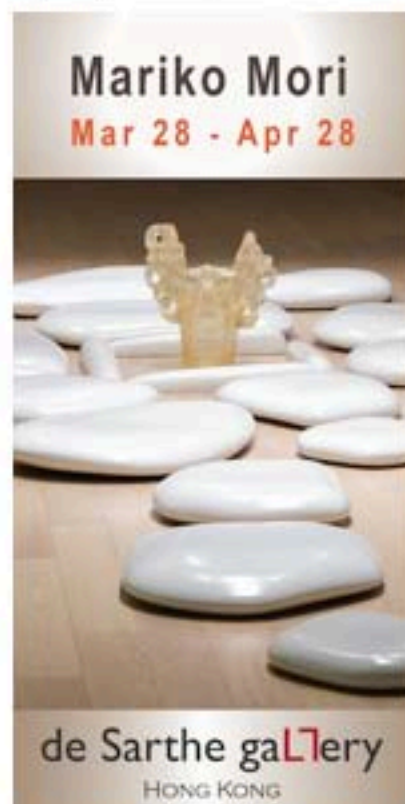
Duplex 10M2

Milomir Kovacevic est le « Doisneau des Balkans ». Avec des photographies en Noir & Blanc, il tire les photos lui-même au sel d'argent. Pour Art Paris, la galerie Duplex 10 M2 a choisi de montrer une série sur Tito, sa chute et le démantèlement final de la Yougoslavie. Et très impressionnantes sont également les peintures à l'huile et les aquarelles de Radenko Milak. Avec une technique remarquable, Radenko Milak a reproduit en 24 tableaux identiques une photo de Ron Haviv à prise à Bijnela en 1993, laissant voir des miliciens serbes achever trois vieilles dames. Cette série est une véritable pièce muséale et vaut 30 000 euros. Sur la même cimaise des aquarelles vendues entre 400 et 900 euros et une autre peinture à l'huile montrant des casques bleus désespérés sur la piste d'un aéroport. Pour le directeur de cette galerie basée à Sarajevo depuis 2004, le Français Pierre Courtin : « c'est en faisant ce travail de mémoire que l'avenir est possible. » Ce jeune galeriste a été pendant la foire approché par Jean de Loisy, le Président du Palais de Tokyo, entre autres institutionnels.

LA SOURCE
MONDIALE DE
L'INFO EN CONTINU.

BLOUIN NEWS
Le monde à portée de main

→ OBTENEZ VOS INFOS →

LE PLUS LU..

CETTE SEMAINE CE MOIS-CI CETTE ANNÉE

- 1 Un site internet pour les musées de la Ville de Paris !
- 2 La nouvelle Cité des arts de Besançon : visite guidée
- 3 Pays mêlés et histoires parallèles d'Alain Buffard à Nîmes
- 4 15 œuvres pour le Stedelijk Museum à Amsterdam
- 5 Hans Ulrich Obrist et la Maison de verre de Lina Bo Bardi
- 6 "David Bowie is" : Entretien avec Geoffrey Marsh
- 7 Jean-Paul Kauffmann, la Marne et le Champagne
- 8 Sotheby's Paris vend les curiosités de Nicolas Landau